

Plan van aanpak Omgevingswet in de IJmond

Fase: Bewustwording en Ambitiebepaling

December 2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Proces tot nu toe	5
1.2	Doel van het plan van aanpak	5
1.3	Uitgangspunt plan van aanpak	5
1.4	Leeswijzer	5
2	De Omgevingswet in het kort	6
2.1	Breder speelveld	6
2.2	Doelen van de Omgevingswet	6
2.3	Van sectoraal naar (nog meer) integraal.	7
2.4	Instrumenten van de Omgevingswet	7
2.5	Wisselwerking tussen de instrumenten	9
2.6	Stand van zaken: wet- en regelgeving wordt verder uitgewerkt	9
3.	Opgave	10
4.	Plan van aanpak Omgevingswet	11
4.1	Actie 1: Bewustwording	11
4.2.	Actie 2: Inventarisatie	11
4.3.	Actie 3: Invoeringsstrategie, Ambitiebepaling & Opgave	11
4.4.	Actie 4: Ontwikkeling instrumentarium	15
4.5.	Actie 5: Informatievoorziening en digitalisering	15
5	Organisatie & Middelen	17
6	Planning	18
6.1.	Acties 2017/2018	19

1 Inleiding

De nieuwe Omgevingswet komt eraan. De huidige wet- en regelgeving voor de leefomgeving is complex en versnipperd en sluit daarom niet aan op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. Er komt één wet voor de hele leefomgeving die moet leiden tot meer eenvoud, meer samenhang en daarmee een toekomst-bestendig stelsel: de Omgevingswet. Tegelijkertijd is de Omgevingswet meer dan alleen een nieuwe wet: het gaat om de manier waarop we omgaan met initiatieven en ontwikkelingen.

De Omgevingswet is een item op de Strategische IJmondagenda.

De gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk trekken samen op, op het gebied van de invoering van de Omgevingswet.

1.1 Proces tot nu toe

In 2016 is gezamenlijk de IJmondiale Routekaart opgesteld. Uitgangspunt van de routekaart is om gezamenlijk een plan van aanpak op te stellen waarin overzicht wordt geboden, met welke acties er aan de slag wordt gegaan (lokaal en IJmondiaal) om goed voorbereid te zijn op de Omgevingswet.

In de aanloopfase naar het opstellen van het plan van aanpak is het afgelopen jaar al veel in gang gezet. IJmondiaal is een projectgroep ingesteld die de acties uit de IJmondiale Routekaart vertaalt, er is o.a. gewerkt aan een impactanalyse door middel van verschillende enquêtes en interviews en er zijn verschillende bijeenkomsten/informatiesessies georganiseerd voor medewerkers en bestuurders.

1.2 Doel van het plan van aanpak

Het implementeren van de Omgevingswet start met dit plan van aanpak. Zo ontstaat er inzicht in en grip op het proces dat wij met elkaar gaan doorlopen. In dit plan is uitgewerkt hoe we de voorbereiding van de implementatie de komende periode oppakken. Omdat de Omgevingswet omvangrijk is gaan we gefaseerd aan de slag. In het plan van aanpak worden concrete acties benoemd voor 2017/2018.

1.3 Uitgangspunt plan van aanpak

Het plan van aanpak is niet in beton gegoten; al doende leert men. Iedereen is bezig zijn weg te vinden in de voorbereiding op de nieuwe wet. Ondertussen is de wetgeving nog in beweging. Er zijn iedere week kennissessies in het land over de Omgevingswet waarbij er continu nieuwe inzichten worden gedeeld.

Het is een kwestie van beginnen en nieuwe punten gedurende het proces meenemen. Het proces kan op basis van nieuwe inzichten tussentijds veranderen. Alle betrokken worden daarin meegenomen. We leren gedurende het traject ook van anderen. Elke gemeente kiest een proces dat passend is bij zijn eigen organisatie. Dit past ook bij de geest van de Omgevingswet die inzet op lokaal maatwerk.

1.4 Leeswijzer

Dit stuk is geschreven ter besluitvorming voor de colleges en ter informatie voor de gemeenteraden. In hoofdstuk 1 zijn de inleiding en de doelen van de Omgevingswet omschreven. Vervolgens wordt in Hoofdstuk 2 ingegaan op de kern van de Omgevingswet en de instrumenten. In hoofdstuk 3 zijn de opgave in beeld gebracht. De wijze waarop deze opgave wordt vertaald in acties is in hoofdstuk 4 beschreven. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de organisatie en middelen. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 schematisch de te nemen stappen in beeld gebracht.

2 De Omgevingswet in het kort

Het Rijk werkt aan een volledige herziening van de wet- en regelgeving die betrekking heeft op de fysieke leefomgeving.

Het motto van de Omgevingswet is: 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'.

De invoeringsdatum van de wet is al diverse malen ter discussie gesteld. Voor de zomer van 2017 heeft minister Schultz van Haegen aangekondigd de planning van de Omgevingswet opnieuw te gaan bezien. De nieuwe datum van inwerkingtreding is nu bekend en wordt 1 januari 2021. De reden voor de herplanning is dat meer tijd nodig is om de wetgeving zorgvuldig te kunnen afronden. Het gaat om een grote wetgevingsoperatie met verschillende onderdelen die gelijktijdig worden ontworpen, zoals de ministeriële regeling, invoeringsregelgeving en de vier Aanvullingswetten. Al deze onderdelen vormen op het moment van inwerkingtreding een inzichtelijk stelsel bestaande uit één wet, vier AMvB's en één ministeriële regeling.

De invoering van de wet beoogt meer dan het bundelen van wetten tot een inzichtelijk stelsel. Er wordt door de wetgever een integrale benadering voorgestaan. Naast de brede herziening van de regelgeving, vraagt de Omgevingswet dus ook om een andere werk- en denkwijze van zowel overheden, als burgers en bedrijven. Het doel van de wet is minder en overzichtelijkere regelgeving, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en het geven en vragen van vertrouwen. Het doel van een initiatief staat centraal in tegenstelling tot de vraag "mag het wel?".

2.1 Breder speelveld

Waar onder de Wet ruimtelijke ordening de 'goede ruimtelijke ordening' nog de bandbreedte is, wordt deze onder de Omgevingswet verruimd naar een 'goede fysieke leefomgeving'. Er is door de wetgever echter geen uitputtende beschrijving van dit begrip gegeven. Feitelijk is de fysieke leefomgeving alles wat je om je heen ziet, voelt, ruikt en beleeft. Denk daarbij aan bijvoorbeeld bebouwing, gebruik, water, verkeer, landschap, cultuurhistorie etc. Door deze verruiming is het mogelijk om aspecten als gezondheid, duurzaamheid en energie mee te nemen in de ruimtelijke regelgeving.

2.2 Doelen van de Omgevingswet

De belangrijkste doelen van de omgevingswet zijn:

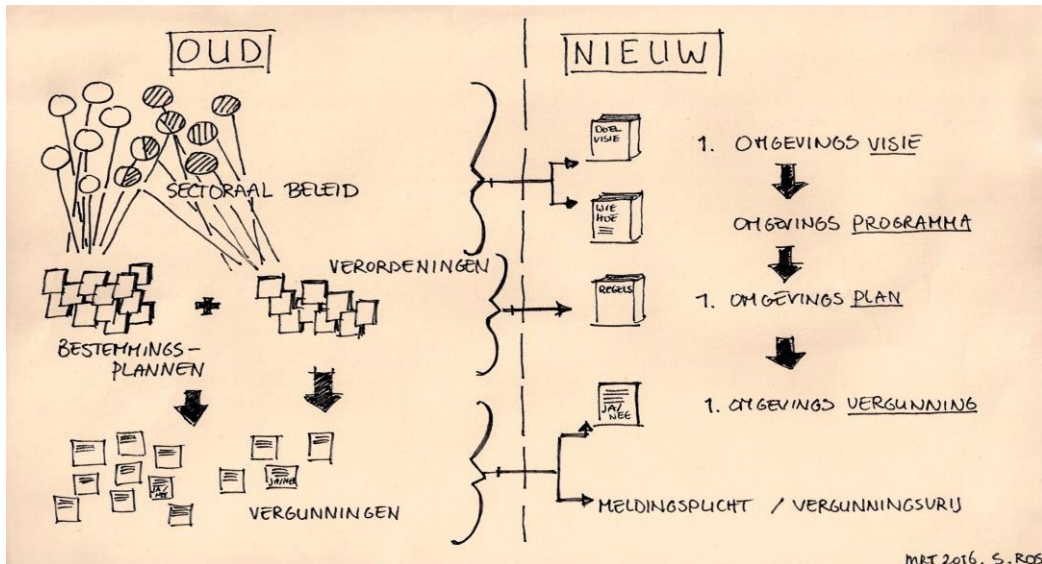
- Het bereiken en in standhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
- Een doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving om zo maatschappelijke functies te waarborgen.

Als afgeleide van de doelstelling heeft de Omgevingswet vier verbeterdoelen:

- Het vereenvoudigen, versnellen en verbeteren van besluitvorming in het brede fysieke domein (snellere besluitvorming).
- Meer integraliteit, de integratie van plannen en toetsingskader (integrale benadering leefomgeving).
- Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte.
- Doelmatige uitvoeren van onderzoek (vroegtijdig inzicht in wat wel en niet kan).

2.3 Van sectoraal naar (nog meer) integraal.

Onder de huidige wetgeving hebben we afzonderlijk en sectoraal beleid met daarnaast diverse bestemmingsplannen en/of verordeningen. De integrale benadering van de wetgever vraagt van de gemeente ook een integrale benadering van onze beleidsvorming. Dit komt ook terug in de instrumenten zoals deze zijn opgenomen in de Omgevingswet. Uitgangspunt is daarbij één omgevingsvisie te ontwikkelen waarbij alle deelaspecten zijn meegenomen en afgewogen.

2.4 Instrumenten van de Omgevingswet

Om aan de doelen van de Omgevingswet te kunnen voldoen worden zes kerninstrumenten geïntroduceerd:

Zes instrumenten

Omgevingsvisie:

De omgevingsvisie kan worden omschreven als een samenhangend, strategisch plan voor de leefomgeving. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie over de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen. Het is een verplicht instrument voor Rijk, provincie en gemeente. De doelen van de omgevingsvisie kunnen onder meer concreet worden in plannen of programma's.

Programma:

Het programma is een pakket van beleidsvoornemens en maatregelen om omgevingswaarden of doelen in de leefomgeving te bereiken en daaraan te blijven voldoen. In het programma staan concrete maatregelen die nu nog voorkomen in de uitvoeringsparagrafen van strategische plannen en structuurvisies. In een programma staat ook hoe normen of gebiedsgerichte doelstellingen gehaald gaan worden. Er zijn drie varianten aan programma's:

1. Verplichte programma's; de verplichte programma's zijn er om eisen uit EU-richtlijnen uit te voeren.
2. Onverplichte programma's; het bevoegd gezag bepaalt zelf of het beleid uit de omgevingsvisie wordt uitgewerkt in een programma (bijvoorbeeld gemeentelijk rioleringsprogramma).
3. Programmatische aanpak; Met de programmatische aanpak kan gebruikruimte worden gecreëerd en kunnen nieuwe activiteiten mogelijk worden gemaakt. We kennen in dit kader al de specifieke regeling op het gebied van bijvoorbeeld lucht en op het gebied van stikstof..

Decentrale regelgeving:

Uitgangspunt van de Omgevingswet is dat decentrale overheden al hun regelgeving over de fysieke leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Het gaat om het gemeentelijk Omgevingsplan (hierin gaan de bestemmingsplannen en verordeningen op het terrein van de fysieke leefomgeving op), de waterschapverordening en de provinciale omgevingsverordening.

Algemene rijksregels voor activiteiten in de leefomgeving:

Er komen vier AMvB's (Algemene Maatregel van Bestuur) waarin algemene rijksregels rond het omgevingsrecht worden vastgesteld. Het gaat om de volgende AMvB's:

1. Het Omgevingsbesluit; deze richt zich tot alle partijen die in de fysieke leefomgeving actief zijn: burgers, bedrijven en de overheid. Het Omgevingsbesluit regelt in aanvulling op de wet onder meer welk bestuursorgaan het bevoegd gezag is om een omgevingsvergunning te verlenen en welke procedures gelden. Ook regelt dit besluit wat de betrokkenheid is van andere bestuursorganen bij de besluitvorming en een aantal op zichzelf staande onderwerpen, zoals de milieueffectrapportage en financiële bepalingen
2. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl); deze AMvB stelt de inhoudelijke normen voor gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk met het oog op het realiseren van de nationale doelstellingen en het voldoen aan internationale verplichtingen.
3. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat, samen met het Besluit bouwwerken leefomgeving, de algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Ook bepaalt het besluit voor welke activiteiten een omgevingsvergunning nodig is. Dit besluit bevat regels om het milieu, waterstaatwerken, wegen en spoorwegen, zwemmers en cultureel erfgoed te beschermen (vervangt het huidige Activiteitenbesluit)
4. Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) bevat, samen met het Besluit activiteiten leefomgeving, de algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Dit besluit bevat regels over

veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid bij het (ver)bouwen van een bouwwerk, de staat van het bouwwerk, het gebruik van het bouwwerk en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden (vervanging van het huidige Bouwbesluit).

Omgevingsvergunning:

Met de omgevingsvergunning kan een initiatiefnemer via één aanvraag bij één loket toestemming krijgen voor het totaal aan activiteiten die hij of zij wil gaan uitvoeren. Bekend uit de Wabo, maar krijgt een bredere reikwijdte.

Het Projectbesluit:

Het projectbesluit is algemene regeling voor besluitvorming over projecten met een publiek belang volgens een snelle en betere aanpak. Het is de opvolger van het Inpassingsplan (Wro), het Tracébesluit (Tracéwet) en het projectplan uit de Waterwet. Bevoegdheid van Rijk, Provincie en Waterschap.

Naast deze kerninstrumenten staan er ondersteunende instrumenten in de wet die nodig zijn om besluiten te nemen en uit te voeren, zoals procedurebepalingen en regels voor toezicht en handhaving.

2.5 Wisselwerking tussen de instrumenten

De planinstrumenten onder de Omgevingswet moeten worden gezien als communicerende vaten. De beleidskeuze en inhoud van de omgevingsvisie werken door in de inhoud van een omgevingsplan. Er kan dus een integrale afweging gemaakt worden op visieniveau voor het opstellen van kwantitatieve of kwalitatieve regels in een omgevingsplan.

Ook tussen de omgevingsvisie / omgevingsplan en de omgevingsvergunning bestaat een wisselwerking. In de onderbouwing van initiatieven die niet passen binnen een omgevingsplan speelt de omgevingsvisie weer een belangrijke rol.

2.6 Stand van zaken: wet- en regelgeving wordt verder uitgewerkt

De Omgevingswet is in 2016 goedgekeurd door de Eerste Kamer en gepubliceerd.

De ontwikkeling van de gehele wet- en regelgeving rondom de Omgevingswet is als volgt: De AMvB's zijn voor de zomer aangeboden aan de Raad van State voor advies.

De Invoeringswet wordt naar verwachting in 2018 ingediend bij de tweede kamer. De invoeringswet is een begeleidende wet bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet en gaat vooral over allerlei juridisch-technische aspecten om de overgang van de ene wettelijk stelsel naar de nieuwe wet goed te laten verlopen. Zo zal via de invoeringswet bijvoorbeeld het bestaande recht dat 'opgaat in de Omgevingswet worden ingetrokken.

Daarnaast zijn er nog de aanvullingsbesluiten voor bodem en geluid, grondeigendom en natuur deze worden naar verwachting in 2019 door de Eerste Kamer behandeld. De planning is er opgericht dat de Omgevingswet op 1 januari 2021 in werking treedt.

3. Opgave

De opgave is om gezamenlijk een route uit te stippelen om de Omgevingswet op tijd in te voeren. In de IJmondiale Routekaart wordt reeds een aantal acties beschreven die ons moeten voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet.

1. Overzicht bieden van de wettelijke verplichtingen en bevoegdheden die voortkomen uit de Omgevingswet. Wat komt er aan wet- en regelgeving op ons af en wat zijn de consequenties hiervan. (Lokaal en IJmondiaal)
2. Overzicht bieden van beleidsmatige keuzes die gemaakt kunnen worden. Welke (ruimtelijke) visies heeft de gemeente, wat gaat er op dat gebied veranderen door de Omgevingswet en welke afweging maak dan je als gemeente. (Lokaal)
3. Onderzoeken en bepalen van de ambities van het bestuur. Hoe gaan gemeenteraad en college om met de nieuwe bevoegdheden die de Omgevingswet biedt. Houd je de regie of laat je ruimte voor initiatieven uit het maatschappelijk veld? Hoe richt je het participatietraject in?
4. Overzicht bieden waar voor de Omgevingswet IJmondiaal samengewerkt wordt en waar samen kan worden opgetrokken in het kader van de Omgevingswet. (IJmondiaal)
5. Digitaal Stelsel voorbereiden.
6. Overzicht bieden welke organisatorische gevolgen de bovenstaande punten kunnen geven (lokaal)
7. Bewustwording; wat is de impact van de Omgevingswet op de gemeentes, zowel bestuurlijk als ambtelijk (IJmondiaal/lokaal)
8. Overzicht bieden van financiële gevolgen (lokaal)

De acties kunnen worden onder verdeeld in verschillende fasen:

- Bewustwordingsfase
- Keuzefase
- Toepassingsfase.

Bewustwordingsfase

Het is duidelijk dat de Omgevingswet een grote impact en veel verandering brengt in de gemeenten. De invoering van de wet is dan ook niet een project van Ruimtelijke Ordening alleen, maar heeft gemeentebreed invloed voor zowel de bestuurders als de ambtelijke organisatie. Om de uitdagingen goed aan te kunnen vliegen is het belangrijk dat het kennisniveau over de Omgevingswet binnen de organisaties wordt vergroot.

Keuzefase

De keuze fase betreft de fase waarin de gemeenten de keuze maken hoe ze om willen gaan met de Omgevingswet; Kortom wat is de ambitie van de gemeente enerzijds voor wat betreft de invoeringsstrategie anderzijds beleidsmatig.

Zaken zoals loslaten en minder regels (of niet), de wijze in welke mate de samenleving wordt betrokken bij planvorming, en welke afwegingsruimte er benut wordt komen hierbij aan de orde.

Toepassingsfase

In deze fase worden de keuzen, die in de keuzefase zijn gemaakt, in de praktijk gebracht door uitwerking van de instrumenten die de wet geeft (denk hierbij aan het opstellen van een omgevingsvisie of omgevingsplan). Deze fase zal pas verder uitgewerkt worden op het moment dat ambities zijn bepaald.

4. Plan van aanpak Omgevingswet

De genoemde opgave is verwerkt in een aantal acties die moeten leiden tot de implementatie van de Omgevingswet in de IJmond. Met een groot deel van de acties zullen de gemeenten afzonderlijk aan de slag gaan. Daar waar IJmondiaal kan worden samengewerkt zal dit worden aangegeven. Het is wenselijk om ons in deze fase te richten op de eerste 4 opgaven uit de Routekaart. Onderstaand zijn deze nader uitgewerkt in de volgende acties:

4.1 Actie 1: Bewustwording

Het is lastig om je door alle bergen van rapporten, adviezen en (wet)teksten heen te worstelen en zelf een beeld te vormen over de Omgevingswet. IJmondiaal is en zal in 2017 en 2018 een vervolg worden gegeven aan de bewustwording van de Omgevingswet bij bestuurders en medewerkers.

Eenzijds organiseren we gezamenlijke informatiemomenten. Anderzijds willen we vooral zorgen dat iedereen continu informatie krijgt over de ontwikkelingen en weet waar hij/zij informatie kan vinden en de kans krijgt deze informatie tot zich te nemen. Concreet wordt gedacht aan:

1. Het houden van informatiebijeenkomsten. Dit zijn laagdrempelige, interactieve bijeenkomsten waarbij informatie gedeeld wordt. Hierbij nodigen we sprekers uit die veel kennis hebben en/of al verder zijn met de implementatie
2. Het opstellen van nieuwsbrieven en het regulier plaatsen van berichten op intranet over de Omgevingswet en wat de collegae die daarmee bezig zijn binnen de IJmondgemeente daarvoor aan het doen zijn.
3. Het organiseren van informatiebijeenkomsten voor de bestuurders.

4.2. Actie 2: Inventarisatie

De invoering Omgevingswet brengt voor iedere gemeente, Provincie, Omgevingsdienst, etc. wettelijke verplichtingen en bevoegdheden met zich mee. Voorafgaand aan de invoering van de wet moet inzichtelijk worden gemaakt welke verplichtingen en bevoegdheden er precies op de gemeenten afkomen. Daarnaast zal er een goede inventarisatie moeten worden gedaan. Welke verordeningen en beleidsinstrumenten zijn er? Hoe werken we nu? Welke werkprocessen zijn er nu?

4.3. Actie 3: Invoeringsstrategie, Ambitiebepaling & Opgave

Binnen deze actie worden de ambitiebepaling en de integrale opgave op hoofdlijnen opgepakt. Het bepalen van de ambitie betreft in beginsel een lokale aangelegenheid, maar het is hierbij wenselijk direct ook uitspraken te krijgen over de onderwerpen voor de IJmondiale ambities.

Invoeringsstrategie

Uitgangspunt in de IJmond is dat iedere gemeente de prioriteit in 2018 richt op het bepalen van de invoeringsstrategie voor de Omgevingswet. Daarnaast wordt op hoofdlijnen de ambitie van het bestuur/raad bepaald met de daar bijbehorende bestuurlijke richting zowel lokaal als IJmondiaal. De wijze om deze lokale ambitie te bepalen en op te halen kan per gemeente verschillend zijn.

Om inzicht te krijgen in de invoeringsstrategie die bij de gemeente past, kunnen twee vragen worden gesteld.

1. Ziet de gemeente de Omgevingswet als kans om de werkwijze helemaal te vernieuwen of gaat men uit van de huidige werkwijze en beleidskaders (veranderen – aanpassen)?
2. Richt de gemeente zich vooral op de externe opgaven en actoren in het fysieke domein of focust men in eerste instantie op de eigen organisatie, op kosten en baten (externe – interne focus)?

Om de bovengenoemde vragen te kunnen beantwoorden moeten onder meer de volgende vragen zijn beantwoord:

1. Wat voor gemeente ben je en wil je zijn?
2. Hoe werkt onze organisatie en hoe wil je werken?
3. Wat zijn de politiek-bestuurlijke ambities en hoe past de Omgevingswet hierbij?
4. In welke mate willen wij gebruik maken van de ruimte die de Omgevingswet biedt?
5. Welke maatschappelijke opgave is er en wat willen inwoners en ondernemers?

Uit de beantwoording van de vragen volgen vier perspectieven op verandering met vier bijbehorende strategieën voor de invoering van de wet (de ambities):

- Consolidierend: de noodzakelijke wijzigingen conform de wet invoeren vanuit een interne focus;
- Calculerend: gebruik maken van de ruimte die de wet biedt waar dat na afweging van baten en kosten aanwijsbaar voordelen oplevert;
- Onderscheidend: gebruik maken van de ruimte die de wet biedt om in specifieke gebieden het verschil te maken;
- Vernieuwend: gebruik maken van de ruimte die de wet biedt om vanuit opgaven anders te werken.

Kortom

- Wordt met de Omgevingswet de kans gegrepen om de werkwijze helemaal te vernieuwen of wordt uitgaan van de huidige werkwijze en beleidskaders? Met andere woorden, vernieuwen of verbeteren?
- Wordt de Omgevingswet gericht op de externe opgaven en actoren in het fysieke domein of juist in eerste instantie op de eigen organisatie c.q. kosten en baten? Met andere woorden is er een externe of interne focus.

Welk verandertype de gemeente kiest is afhankelijk van het perspectief van de gemeente, het moet bij de gemeente passen en haalbaar zijn.

Ambitiebepaling - Taken, rollen en processen bepalen

De wet biedt meer afwegingsruimte voor gemeenten en ruimte voor een meer integrale benadering. Een gemeente zal zelf moeten afwegen of zij gebruik maakt van die afwegingsruimte. Gaan we onder de Omgevingswet meer loslaten? Daarvoor moeten keuzes over de kwaliteiten van een gebied (nog) beter worden onderbouwd en verschillende belangen en partijen moeten vroegtijdig in het proces worden gewogen en betrokken.

De Omgevingswet heeft tevens tot gevolg dat de bestaande taken en rollen anders ingevuld kunnen gaan worden. Er komen een aantal vraagstukken op ons af waar een antwoord op gezocht moet worden:

- Hoe wordt de verhouding tussen college en raad vormgegeven. Het college krijgt meer bevoegdheden en de raad wordt op hoofdlijnen bij de ontwikkeling betrokken. Een voorbeeld hiervan is het uitwerken van de adviesfunctie van de raad bij vergunningverlening (bij afwijken van omgevingsplan).
- Beleidsontwikkeling wordt integraler. Hoe zorgen we ervoor dat de diverse beleidsvelden elkaar vinden.
- Hoe gaan we zorgdragen dat processen van vergunning verlening (8 weken) inrichten, zodat er tijdig een goed en integraal afgewogen advies wordt afgegeven? Welke rol speelt de omgevingsdienst hierin?

Daarnaast verplicht de nieuwe Omgevingswet ons om alle informatie over de fysieke leefomgeving beschikbaar te stellen via het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO), een nieuw landelijke systeem waar inwoners en ondernemers alle relevante informatie over de leefomgeving op één plek moeten kunnen vinden. De Omgevingswet heeft hiermee een grote impact op de gemeentelijke besluitvorming, werkprocessen, informatievoorziening en de samenwerking met medeoverheden en uitvoeringsdiensten.

De Omgevingswet benadrukt ook de mogelijkheid om omgevingsvisies op regionaal niveau vast te stellen. Dit geeft de mogelijkheid om in samenwerkingsverband een integrale omgevingsvisie en/of ambities vast te stellen die een groter grondgebied bestrijkt. Op dit moment wordt al op een groot aantal onderwerpen samengewerkt, denk hierbij aan de mobiliteitsvisie, detailhandelsvisie en milieubeleid. Hiervoor zijn reeds IJmondiale ambities bepaald.

Onder de omgevingswet kan in een gezamenlijke Omgevingsvisie gemeenschappelijke uitgangspunten worden gesteld, en programma's op elkaar worden afgestemd. Dit vergroot de inzichtelijkheid van het regionaal beleid voor initiatiefnemers en andere belanghebbenden.

Bij het bepalen van de ambities worden ook de mogelijkheden onderzocht voor het opstellen van een Omgevingsvisie/agenda in de IJmond. Geïnterviewd wordt welke onderwerpen / thema's van gezamenlijk belang zijn en waarvoor gezamenlijk een ambitie kan worden bepaald, ten einde hier een IJmondiale Omgevingsvisie voor op te stellen. Kortom waar liggen de gezamenlijke kansen en ambities en op welke wijze gaan we hier vorm aan geven.

Aan de hand van IJmondiale en lokale sessies met de bestuurders/raadsleden (na de verkiezingen 2018), wordt onder begeleiding van externe deskundigen, aan de slag gegaan met het bepalen van de invoeringsstrategie en de ambities. Met externe deskundige die tools hebben ontwikkeld om te onderzoeken welke strategie het beste bij de gemeenten past, wordt geprobeerd de op hoofdlijnen de bestuurlijke ambities en keuzen, zowel lokaal als IJmondiaal, boven tafel te krijgen. De ambities die op hoofdlijnen worden bepaald zullen als startpunt dienen voor de toepassing van de concrete instrumenten (omgevingsvisie en omgevingsplan).

4.4. Actie 4: Ontwikkeling instrumentarium

Net als de Omgevingswet geen simpele bundeling is van verschillende wetten, zijn de omgevingsdocumenten geen simpele optelsom van verschillende sectorale visies, beleidsstukken, verordeningen en bestemmingsplannen. Gemeenten zijn verplicht om een omgevingsvisie en een omgevingsplan te hebben.

Iedere gemeente zal, nadat de ambities zowel lokaal als IJmondiaal zijn bepaald, zelf met dit instrumentarium (omgevingsvisie/omgevingsplan/programma) aan de slag moeten gaan. Daar waar de keuze wordt gemaakt om een IJmondiale Omgevingsvisie op te stellen zal er een gezamenlijke aanpak noodzakelijk zijn.

Bij de uiteindelijke uitwerking / toepassing van de concrete instrumenten zal er bestuurlijk een ambitie moeten worden bepaald. Onderstaande vraagstukken zullen daarbij dan aan de orde komen:

1. Wanneer wil de gemeente de omgevingsvisie / omgevingsplan gereed hebben?
2. Hoe wil de gemeente verder uitvoering geven aan uitnodigingsplanologie, loslaten of regels opstellen?
3. Welke verordeningen/beleidsdocument wil de gemeente in de omgevingsvisie/omgevingsplan integreren?
4. Voor welke aspecten van de fysieke leefomgeving wil/moet de gemeente een programma vaststellen?
5. Wil de gemeente werken met omgevingswaarden? Zijn er knelpunten die kunnen worden opgelost of gewenste ontwikkelen, die kunnen worden gerealiseerd door omgevingswaarden vast te stellen?
6. Hoe wil de gemeente de delegatie van raad naar college vormgeven?
7. Hoe wil de gemeente het omgevingsplan beheren (wanneer algeheel herzien)?

4.5. Actie 5: Informatievoorziening en digitalisering

De inrichting van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een landelijk project. Het DSO is één omgevingsloket en vervangt bij de inwerkingtreding van de wet de bestaande toepassingen zoals Omgevingsloket online (OLO), Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en ruimtelijkeplannen.nl.

Alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving is straks op één plek te vinden: in het nieuwe Omgevingsloket. Het nieuwe loket heeft verschillende doelen:

- Het geeft gebruikers inzicht in wat wel en niet kan binnen de fysieke leefomgeving.
- Het zorgt ervoor dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.
- Het biedt één loket voor burgers en bedrijven. Dit ondersteunt hen digitaal bij hun activiteiten, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een vergunning.
- Het ondersteunt gemeenten, provincies, waterschappen en het rijk bij de uitvoering van hun processen, bijvoorbeeld bij het maken van plannen en verlenen van vergunningen.

Het nieuwe Omgevingsloket wordt in fasen ontwikkeld. De twee belangrijkste mijlpalen zijn de inwerkingtreding van de wet en daarna de doorontwikkeling van het nieuwe Omgevingsloket. Landelijk is vastgelegd dat bij de inwerkingtreding van de wet het nieuwe loket tenminste hetzelfde dienstverleningsniveau biedt als nu. Op dit moment is er nog geen concreet zicht op hoe dit systeem er uit komt te zien. Of en op welke wijze wij onze eigen systemen moeten verbeteren en of aanpassen

is nog niet duidelijk. Het is daarom belangrijk het landelijk proces in een vroeg stadium te volgen en de effecten ervan te vertalen naar de eigen ICT systemen, dienstverlening, en werkprocessen. Onderzocht zal worden in hoeverre hier IJmondiaal samengewerkt kan gaan worden.

5 Organisatie & Middelen

Een groot deel van de opgaven voor de implementatie van de Omgevingswet is een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten. Iedere gemeente zal binnen zijn eigen organisatie en op zijn eigen manier aan de slag gaan.

Gezamenlijk zal op korte termijn aan de slag worden gaan met de bewustwordingsfase. Het organiseren van bijeenkomsten voor besturen en de medewerkers over de Omgevingswet.

Daarnaast zal iedere gemeente afzonderlijk aan de slag gaan met de inventarisatie en het bepalen van de invoeringsstrategie en de bestuurlijke ambities. De invulling en de aanpak hiervan kan per gemeente verschillen. Vanuit de IJmondiale samenwerking wordt gestreefd naar een zoveel mogelijk gelijklopende aanpak.

Op dit moment hebben gemeenten nog geen goed overzicht over de kosten die gepaard gaan met de invoering van de Omgevingswet. Tussen het Rijk en de koepelorganisatie is afgesproken dat iedere partij zelf de transitie kosten van de wet draagt.

In 2017/2018 zijn er in ieder geval de ambtelijke kosten en kosten op het gebied van kennisontwikkeling, bijeenkomsten en inhuur van expertise. Voor het vervolgtraject zullen er ook kosten komen op het gebied van ICT, opstellen van omgevingsdocumenten, communicatie etc. zodra hier meer duidelijkheid over is zullen de kosten inzichtelijk worden gemaakt.

6 Planning

Landelijk wordt de implementatie grofweg onderverdeeld in een aantal fasen:

- 2016: Bewustwording en kennisoverdracht: start maken met de voorbereiding
- 2017/2018: Verbreding, verdieping en verankering; gerichte toepassing in eigenorganisatie en tussen organisaties.
- 2021: Inwerkingtreding Omgevingswet.
- 2024: In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet gebruikers bij de uitvoering van processen voor planvorming en vergunningverlening via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. De gemeenten hebben een Omgevingsvisie vastgesteld.
- 2029: Totale transitie omgevingswet is doorgevoerd; implementatie Omgevingswet is afgerond.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

OMGEVINGSWET

Op weg naar minder regels en meer ruimte voor initiatief

De Omgevingswet is een van de grootste wetgevingsoperaties in onze geschiedenis. Terwijl de wet en haar uitvoeringsregelgeving gemaakt worden, bereiden gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zich al volop voor op haar komst. Dat gebeurt in zo'n 150 Chw-experimenten en ruim 200 pilots.

6.1. Acties 2017/2018

Omdat veel zaken pas duidelijk worden in de AMvB's en de ministeriele regelingen (overgangsbesluit) is een concrete planning voor de langere termijn nog niet mogelijk. Daarnaast is het van belang om eerst zorg te dragen voor een goede inventarisatie, te focussen op de bewustwording en de ambities te bepalen. Vanuit die inhoudelijke opgave en de stappen kan voor 2018 worden aangegeven dat we toe werken naar de volgende resultaten:

4de kwartaal 2017: Nieuwsbrief

21 november 2017: IJmondiale medewerkersbijeenkomst Omgevingswet (IJmondiaal)

2e / 3e kwartaal 2018: (na de verkiezingen) Informatiebijeenkomst 'nieuwe' Raden en het bepalen invoeringsstrategie, ambitiebepaling met de Raden (IJmondiaal en lokaal)

Aan de hand van de bijeenkomst IJmondiaal en met de afzonderlijke raden zal de verdere invoeringsstrategie en de ambities worden uitgewerkt en worden doorvertaald bij de uitwerking van de instrumenten.

Daarnaast zal in 2018 verder gewerkt worden aan het leggen van verbindingen met samenwerkingspartners in de keten van de Omgevingswet.